

LAUSUNTO VESILAKITYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ

Oikeusministeriö on pyytänyt Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry:n lausuntoa vesilakityöryhmän mietinnöstä koskien vesilain uudistamista. Lausunto pyydetään toimittamaan oikeusministeriöön 18.9.2006 mennessä.

Ympäristönsuojeluviranhaltijat (YSV) ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. YSV antoi 29.10.2004 vesilakitoimikunnan mietinnöstä lausuntonsa, johon viitaten yhdistys toteaa seuraavaa:

Yhdistys nosti aiemmassa lausunnossa esille joitakin mielestään erittäin keskeisiä näkökohtia, jotka olisivat edellyttäneet jatkovalmistelussa vähintäänkin tarkastelua ja tarvittaessa huomioimista. Koska yhdistyksen aiemmassa lausunnossa esitetyt näkökohdat ovat jääneet jatkovalmistelussa pääosin huomioimatta, viittaa yhdistys tältä osin aiempaan lausuntoonsa.

Yhdistys pitää erittäin tärkeänä sitä, että vesilain jo pitkään vireillä ollut uudistamistyö on edistynyt lakiehdotuksen asteelle. Lain muutostarpeita ei ole esityksessä arvioitu riittävästi vaan lakiluonnos vaikuttaa edelleenkin vesilain rakenneuudistukselta. Vesilain muuttaminen vesitalouslaiksi, joka sisältää vesien ja vesivarojen käyttöön liittyvät vesitalousasiat, ei ole yhdistyksen mielestä perusteltua nykyisen vesilain ollessa yksi keskeisistä ympäristölaeista.

Valmistelussa on luonnontilaisten purojen osalta päädytty ehdotukseen, jossa puroja ei sisällytetä vesilain luontotyyppisääntöön eikä 2 luvun 7 §:ään (yleiset velvollisuudet vesivarojen ja vesialueiden käytöstä). Ehdotuksessa luvanvaraisuutta korostetaan ottamalla asiasta erillinen säännös luvanvaraisia vesitaloushankkeita koskevaan 3 luvun 2 §:n 1 momenttiin. Tarkoituksena on myös jatkossa selvittää metsälain, vesilain ja luonnonsuojelulain soveltamisalojen keskinäistä suhdetta suojeltujen luontotyyppien osalta. Yhdistys katsoo, että esitetty muutos ei riitä turvaamaan luonnontilaisten purojen säilymistä ja asiasta tulisi antaa selkeämpi säännös esim. vesilain 2 luvun 9 §:ssä. Esitys luontotyyppien suojelua koskevien kaikkien säännösten selkeyttämisestä on sinänsä tavoite. Huomiota tulee valmistelussa kiinnittää myös arvokkaita luontokohteita koskevan tiedon kulkuun eri viranomaisten välillä.

Yhdistys pitää erittäin valitettavana sitä, että vesitaloushankkeiden osalta lakiehdotuksessa on edelleen esitetty valtioneuvostolle poikkeuksen myöntämisoikeutta ehdottomasta luvanmyöntämisesteestä. Yhdistys katsoo, että kyseinen ehdotus ei ole millään muotoa perusteltu, vaan se on poistettava lakiehdotuksesta. Ehdotus merkitsisi sitä, että tarkoituksenmukaisuusharkinta voisi syrjäyttää oikeusharkinnan.

Ruoppausten osalta lakiehdotus on säilytetty pääosin ennallaan. Ehdotuksen mukaan toimenpiteestä tulee ilmoittaa aina alueelliselle ympäristökeskukselle viimeistään kaksi viikkoa ennen toimenpidettä. Yhdistys pitää hyvänä sitä, että ilmoittamisvelvollisuuden tulkinnanvarainen raja on poistettu, mutta esitetty kahden viikon määräaika on täysin riittämätön. Ilmoituksen tekijän vastuulle jäisi tällöin käytännössä mahdollisen vesilain luvan tarpeen harkinta, mitä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Myöskin on epäselvää, miten lupatarpeen harkinta voidaan tosiasiasa suorittaa tapauksessa, jossa samalla vesialueella toteutetaan useampi ruoppaus vierekkäisilläkin alueilla em. ilmoitusmenettelyä käyttäen. Yhdistys katsoo, että lakiehdotusta pitäisi tältä osin harkita vielä uudelleen. Kun esitetty kahden viikon ilmoitusaika ei

riitä ilmoitusten tarkastamiseen, johtaa tämä kuntien jälkivalvontatyön merkittävään lisääntymiseen. Nykytilanteessa vesialueiden ruoppaukset työllistävät erittäin paljon myös kuntien viranomaisia, koska ruoppauksen aiheuttamat haitat ovat vähintäänkin paikallisesti merkittäviä. Lakiehdotuksessa ei ole myöskään mitenkään huomioitu paikallisen viranomaisen tiedonsaantia kunnan alueella tapahtuvista ruoppauksista.

Yhdistys pitää ruoppauksia merkittävänä vesiensuojelullisena ympäristöongelmana. Ruoppaamisen edellytyksistä ja suoritustavoista tulisikin saada vähintään ministeriötasoinen tarkka ohje, jotta tulkintaongelmat mm. ilmoitusvelvollisuuden tai luvanhaun kynnyksestä helpotuvat. Vesilain uudistamisen yhteydessä tulee harkita myös muiden lakien täydennystarvetta. YSV katsoo mm., että maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön säädöksiin, joissa säädetään kaavojen sisältövaatimuksista, tulee lisätä ruoppausta koskevia osioita. YSV pitää mahdollisena vaihtoehtona myös sitä, että ruoppauksia säätelevät kohdat siirrettäisiin ympäristönsuojelulakiin.

Yhdistys pitää edelleen tärkeänä, että ruoppausmassojen sijoittaminen vesialueelle ilman viranomaisen lupaa kielletään. Vesialueen muuttaminen pysyvästi maa-alueeksi olisi myös lisättävä vesitaloushankkeen luvanvaraisuutta koskevaan luetteloon, jos kyse ei ole merkitykseltään pienestä täyttöalueesta.

Yhdistys katsoo, että vesilaissa pohjaveden suojelun tärkeyttä tulee edelleen korostaa ja säännöksiä selkeyttää. Yhdistys viittaa aiemmin antamaansa lausuntoon ja korostaa, että pohjaveden suojelun tärkeys on viime vuosina entisestään korostunut ja sen tulisi näkyä myös lakiluonnoksessa.

Yhdistys pitää tarpeellisena lakiehdotuksen sisältämää tarkennusta vesijohdon ja laitteistojen sijoittamisesta toisen maalle. Ehdotuksessa muuta kuin luvanvaraista vedenottoa palvelevan vesijohdon sijoittamiseen toisen maalle sovelletaan maankäyttö- ja rakennuslakia. Myös samaan kaivantoon sijoitettavat viemärit ratkaistaan em. tavalla. Koska viemärijohtojen sijoittamisesta on säännöksiä myös ympäristönsuojelulain 48 §:ssä, tulee valmistelussa varmistaa, ettei ole epäselvyyttä mitä säännöstä sovelletaan missäkin tapauksessa.

Yhdistys toteaa aiemman lausuntonsa mukaisesti, että kaikilta osin lakiehdotuksessa tulee aina turvata paikallisen valvontaviranomaisen tiedonsaanti niin ilmoittamisen kuin päätöstenkin osalta, koska valvontapaineet kohdistuvat suurelta osin kuntiin. YSV painottaa, että ympäristönsuojelulainsäädäntöuudistusten yhteydessä lainsäätäjän tulee aina varmistua siitä, että uuden lainsäädännön mukaisia tehtäviä hoitamaan saadaan riittävät hallinnolliset resurssit aluekeskuksissa ja kunnissa, joissa painiskellaan kroonisen resurssipulan kanssa.

Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry:n puolesta 15.9.2006

Sini-Pilvi Saarnio
puheenjohtaja

Mari Pihlaja-Kuhna
sihteeri

Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry, PL 58, 00521 Helsinki
www.ymparistonsuojeluviranhaltijat.fi